

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Замітки.

—0—

В 33-ім числі „Буковинских Вѣдомостей“ в статі п. з. Правно-державні борби читаємо між иньшим такий уступ:

„Що ку правно-державному перестроєню зближає ся так наша, як і угорска половина держави, не підлежить найменшому сумніву. Як поступлять собі правлячі державні мужі і чи зуміють они піднести ся у своїх ділах до вершин абсолютної справедливости, не наша річ, але важна мінута тепер для всіх публичних діятелів в нашій австрійській Русі, для всіх, котрі при тім, що дѣ ся, покликани своє слово сказати. Від австро-угорської монархії не хоче руский нарід нічого більше, лише справедливости. До тепер ще нарід наш і політично не цілком зрілий і культурно оставши по заду і фінансово зависимий, але і наша австрійска Русь хотя пригнетена і деморалізована, видимо поступає вперед а дійшовши на ту висоту, на котрій стоять чехи і хорвати, може в силу свого географічного положення бути ще сильнішою, особливо коли замовкнуть у нас внутрішні роздори і она прийме який будь одноцільний характер. На то звертати увагу правлячих сфер обовязані всі публичні діятелі австрійської Русі а правлячі сфери нехай не надіють ся, що і в рішучих моментах буде наша Русь борбою um Kaisers Bart, о фонетику, етимологію і віроісповідні питання облегчати нашим противникам удержане гегемонії над нами. Дурний наш руский Іван, але він також часами хитрий

і находить, коли ему потреба, крихітку розуму у своїй голові.“

Найти такий погляд на справи в Бук. Вѣдомостях — се досить велика несподіванка. Порівнати борбу о фонетику, етимологію і віроісповідні питання з борбою um Kaisers Bart — се навіть відважно і, не скажемо, щоб несправедливо. Руский нарід в питаннях віроісповідних більше толерантний, як его інтелігенція; того вчить нас історія, се бачимо і в теперішних часах.

Вціплювати нині в нарід віроісповідну нетолеранцію — і не пора вже і хісна з того не буде.

Борба о питання національні (Бук. Вѣд. називають єї борбою о фонетику або етимологію) в такій шкідливій формі, як у нас проявляє ся, певно щезла би також, як би нашпили ся у москвофілів розумні люди, що здали би собі справу з цілою своєю роботою від 1850-их років. Працювати близько 50 літ над омосковщенем австрійської Русі, осягнути такі малі успіхи, а на будуче не мати навіть жадної надії на більші успіхи — се повинно вже раз спонукати провідників москвофільских до тверезої розваги. Коли ум справді іде о то, щоби наша Русь прийняла „який небудь“ одноцільний характер — то вже-ж здоровий розум каже, що сей одноцільний характер що найменше під взглядом національним не може бути иньший, лише народовеский, бо він опирає ся на реальних і природних підставах. Певна річ, що коли-б у нас не було здавна москвофільского руху, то ми могли би тепер зміряти ся і з сильними противниками. І навіть тепер, як би Дух святий зійшов на блудних синів

Русі і они навернули ся до свого народу, то ми, уладивши відносини між собою, становили-б велику а дуже часто і рішаючу силу. Коли взяти н. пр. на увагу наші спори партійні на Буковині, то справді не знати, „куди тягне“ партія Бук. Вѣд-ий. Повстала она без розумної причини і жие без розумної причини. А кілька сил і часу попросту змарнувало ся на борбу з нею! І ми не можемо почванити ся великими успіхами, а та партія й такими ні, які ми осягнули. Які-ж вигляди на будуче? До чого та борба має довести? Хто має уступити, аби згода була і „одноцільний“ характер?“ Чи злоба дня має нам і на дальше осліплювати очи, щоби ми будучности своєї не бачили?

Чи нарід є на те, щоби его бавити борбою um Kaisers Bart?

* * *

Вчера подали ми між иньшим і з Бук. Nachrichten опіс концерту руских академиків. Опіс той, як бачили читателі, мав підкреску політичну. Концерт мав ніби то бути навіть демонстрацією політичною. Ми такого значення єму не приписуємо. Що на концерті зібрало ся багато нашої публіки, се вправді факт відрадий, бо таким чином відбув ся немов перегляд нашої інтелігенції, але що єї стільки зібрало ся, се треба приписати не якимсь „висшим силам“, а просто цікавості і добрій нагоді. Наша публіка ледви раз на кілька літ має нагоду бути на рускім концерті: тому й не диво, що єї стільки зібрало ся. Ми, заняті стараннями о самі кардинальні потреби народу, немов о хліб, ще не маємо спроможности

Амброзій Остапкевич.

Оповіданє

Данила Млаки.

(Конець.)

На дорозі привітав старий Хома своїх діточок хлібом-солею та двома-трема сльозами. Увійшли ми до хати і посідали за довгий стіл. Всего було доволі, що лиш серце бажало; були й страви ситні і вина чужі.

Ли ми, пили та веселили ся, а тимчасом сучаский музика, сідий Ангел, так смичком по своїй скрипочці витягає, що та скрипка мов плаче, та сльіз не має. То заведе українську думку, то волоську дойну-гору витягне, то знов козака або коломийки, та тобі серце в груди мов шнурочком стягає.

Сказали ми спасибі за вечеру та повставали зза стола. Випрятали комнату та за хвилию таке завело ся, що й старе й молоде під боки взяло ся, що аж хата обертнем ходила, а ще до всего шпиньський дячок додавав охоти, за-одно співавочи:

Ой дяк, чи не дяк,
Внала пліточка у сак,
На ній луска золота,
Плітка красна, молода.
Щоб то таку і я мав,

То-б я жите за ню дав!
Гуляй душа без контуша,
Шукай пана без жулана!
Ой заграйте цимбали,
Щоб ніжечки дріжали!
Нуте хлонці, нуте жваві,
Нуте погуляйте;
Одні плачте, другі скачте,
А треті співайте!
Іха! іха-ха!

А жартоблива мандаторова Чупурниха усе плеще в руки та присьпівує:

Як гуляв, так гуляв,
Ні чобіт, ні холяв.
Ой жур, мати, жур!
Лінший Русин, як Мазур!
Як я була молодича,
Цідували хлонці в лица,
А тепер я стара баба —
Не цілують, хоч би й рада.
— Наша панна Пелагія
Мила, красна, як лелія,
І румяна мов би рожа
Господарна та і гожа!
А наш пан молодий
Гарний, що лиш з ним жий!
Я его-б лиш за вусок,
Сто раз, не раз в губи цмок.
На що мені музики,
В мене свої язики,

Я заграю й поскачу
І нікому не плачу...

Оттак співавочи вхопила мене за руку і ми обоє пішли коломийки, що аж хата дуділа. Погуляв я собі тоді, що стало-б і на десять літ. Утомив ся я добре, та сів опісля і приглядав ся, як гуляли молодші. Дивлю ся, а мій Амброзій не гуляє ні, а так аж з віри сходить; усе то козачка, то коломийки, та ще з всілякими викрутасами, а так топоче ногами, мов той циганський медвідь. Усів я собі в куточку та лиш на се глядів, бо вже вилетіла пташка з моєї клітки...

Ішов сей козак, як ішов, та ще й наша коломийка, бо сеї у нас і мала дитина гуляти знає, але забатло ся паничикам якогось німецького танцю штаера, чи як там его звуть. Цустили ся, гуляють, крутять ся мов сновиди, мов той вихор. Тепер, думаю собі, мій Амброзій спочине, бо певно ще й не видів сего танцю. Так ні! Бере собі панну, а я сьмію ся, аж за живіт держу ся...

Боже правий! Як пустить ся, як стане свою панну на всі боки обертати, мов на крилах єї носить, — то в одвірок гримнув, що аж хата стряса ся, то в бас вдарив, що аж верхне дно заломило ся, а він все гуляє та гуляє. Що его панна просить, що его молить, все дармо; він нині молодий, нині єму все вільно, нині він перший раз в житю розгуляв ся. Всі перестали танцювати та на него лиш дивлять ся і сьміють

дбати о частійшій розривки. А лише до примних розривок можна зачислити кожний концерт, отже і сей минувшого тижня. Що з концерту буває часом і материяльний хо-сен н. пр. для бідних школярів, се иньше діло; але у великий моральний вплив концертів мало хто вірить.

Гадка, приписувати концертові навіть значіне демонстрації і то против правитель-ства, могла у нас поветати лише в наслідок деяких розчаровань повиборчих, які ще до нині не притихли. Але демонструвати против правительства барітоновими і тено-ровими солями, хорами і сценою з балету — се щонайменше занадто поетична демон-страція, така, на яку й само правитель-ство радо піде подивити ся і, коли гарна, то похвалить єї. Вже як треба буде коли де-монструвати против правительства, то му-симо до того придумати що иньше, як ба-рітонові гарні соли. Але найлучше було би, щоби ані правительство нам ані ми прави-тельству не давали причину до ніяких де-монстрацій, хіба до таких, як гарні кон-церти...

* * *

Ви читали вже в 188-ім числі *Буко-вини*, як песимістично задивлює ся на на-ші відносини редактор „Зорі“ і висулужен-ний директор гімназії п. О. Борковський, один із старших громадян наших. „Такої — каже — страшної розтїчи і такого за-гального розярєня я ще не затамив.“ Де-які посторонні причини сеї розтїчи, сего розярєня нашого, він находить — і на них згода — але чому ми самі, одні на других, дивимо ся вовками, на те він не відповідає, а шкода — чей би найшла ся яка відповідь, котра попри тяжкім і оправ-данім стоні з грудий розяснила троха лю-дям загальне положєне.

Наша думка в тій справі така: Усу-нути *посторонні* причини нашої розтїчи розярєня і занепаду звичайно ми не годні, бо не маємо сили. А не маємо сили тому, бо ми сподіваємо ся всего добра пе-редовсім від усунєня сих посторонних при-

чин нашого занепаду, а мало розвиваємо силу власну. Сила власна, то передовсім думаючий ум загалу. Тимчасом у нас того ума нема, а є застою умова. Ту застою спровадили на Русь зле ведені часописи політичні, котрі вбили критичний ум в на-роді, а радше не виробили єго і повели людей, одних до ліса других до біса. Спад всего нашого руху в бік політичний ви-вів нарід з рівноваги і напровадив на него розтїч і розярєне, котре так довго не мине ся, доки нарід не зрозуміє, що може і повинен поратунку на свій занепад шу-кати у себе і то з певнійшим успіхом.

Поратунок у власнім народі — се культурна робота для него. Перева-жити наш рух народний на бік широкої культурної роботи — се значило би, усу-нути теперішню розтїч, і розярєне, набрати сили, а в дальших наслідках усунути і посторонні причини нашого лихолітя. Се на-ша діагноза. Ми за довго годували нарід політичною лемішкою, від котрої він тепер ходить як сновидя; пора дати єму добру і поживну страву, щоб він став на свої ноги і від леда подуву вітру не падав на землю.

Панотець і селяни.

(Допись „Буковини.“)

Як декотрі пан-отці дбають про свій на-рід, як для него старають ся і як з ним посту-пають, най послужить сей факт, котрий яко до-від прошу уклїнно помістити в нашій газеті „Бу-ковині“.

Перед сімома близько літами, прийшов до нашого села Крещативка на пароха пан-отець Хризантій Зеленчук, котрий від 3 літ сидить тут безчинно, бо консисторія за єго проступки і обходженє з громадою засуєнудувала єго, ви-добравши єму всякі функції церковні.

Навкучило ся нашому пан-отчикови Хр. Зе-ленчукови сидіти так дурно, і він, аби мати яке-такє заняте, забрав ся не до аби якої роботи! —

до роботи, котра би надгородила єму хоть в ча-сти страчений у сьв. Івана через три літа при-хід. Почав він пускати задовжені в банку ґрун-та тутейших селян, уплативши за них вперед у банку, на ліцитацію, причім нікого не допусеав до купна, лише сам купував на ліцитації ті ґрунта, — і став тепер виганяти селян з хати або казав єобі платити стілько, кілько сам зажа-дав. Нічого не помагали просьби ані плач, він о тім і чути не хоче — „давай гроші, або ха-ту завалю!“ Мені сей панотець таби при єудо-вій комісії висадив євє вігна кулаком. Видять бідні люди, що в добрий спосіб з ним ані в не-го нічого не вдіють, а тут аби ще в додатку не пропав подїток і не пішла марно крєвава ці-лорічна праця, удали ся з жалобою до консисто-рії, аби зволїла вглянути в справу і панотця Хр. Зеленчука повстримала від такої вопїючої до неба кривди (аби не викидував дрібні діти під зиму), але консисторія помимо приречєня до нині нічого не зарядила.

І так нас двох бідолахів-селян (бо третій заможнійший заплатив єму то, що хотів) си-димо тепер і вижидаємо хвилі, коли прийде з єу-ду ціланець і викине нас з хати, бо пан-отець Зеленчук вже подав до єуду, а тогди — тогди хіба йти з дрібними дїточками на старість, бе-ри їх на плечі, а ти жінко торбу і палицю і йдїм в сьвіт за очі! Тепер я виджу, чого то бідні люди завчасу утікають до Америки!

Аби Сьвітла Редакція могла цілу річ легко осудити, подаю в відписє мою жалобу подану минувшого місяця до консисторії. Ся просьба така:

„Сьвітла Консисторіє! Крайна нужда і не-описана респач приневолюють мене шукати пора-ди і помочи у Св. Консисторії. Будучи госпо-дарем на 3 морґах поля і куєнику города, мїг я з своїми дрібними дїточками яко-такє жити, ко-ли-б не о. Хризантій Зеленчук, наш парох, ко-трий забрав моє гірке поле а в додатку виганяє мене нині з хати з жінкою і дрібними дїточками.

Справа має ся так:

Мій покійний отець Андрій Червоняк за-тягнув був довг у банку, але смерть заскочила єго і він банок не виплатив — довг лишив ся на мою голову. Я гірко єго виплачував і випла-тив, але проценти від процентів так скоро зро-

се були сиві басарабєкі ємушки. В літі була она за тепла, а в зимі мов вітром підбита і морозом підшита.

Поважну дяківєску голову вкривав зморще-ний, кастровий капєлюх. Від дяківєскєї масти він такий лубоватий та твердий став, що не тільки дощ до него не брав ся, а й куля відлетїла-б від него, наче від хребта крокодила.

Камизелька єго була в якєсь роково-ємаку строєна. З неї мїг чоловік гарну часть весна-родної історії мимохіть научити ся. Тут був кавалок адамашку, що ще може Жак, Скалєзуб або Серняга, чи Бог зна котрий з Візантії роз-добув, — там другий кавалок червоної козацкої китайки, — тут знов кавалок зеленого сукна з французкої війни. А ґузики на ній уликували ся, наче ті зїронькі дрібнєнькі на вечернім бла-китнім небі: один французський, другий німецький, третій турецький, а один навіть датував ся з тих часів, коли славний Петро з Амїєни завзи-вав християн освободити сьвятий Єрусалим зпід ярма бієурманьєского. Кишені в тій камизельці були такі глибокі, що як унхав биєсь руку, то заблаудила-б там мов у яких катакомбах. З тих безодних кишенів виглядала, наче з якої башти, дяківєска збура, — з правої рїжок з табакою, а з лївої — великаньєскє окуляри.

Сей рїжок не був звичайний рїжок, а так завеликий, як сей рїг, що то ним стрільці на польо-ваню пєєв до купи скликують. Окуляри були вло-жені в шкїряну коробочку, а сєї шкїри доволі було-б, дитині чобітки підшити. В єю кишеню

клав наш дяк звичайно кільєка зубців єсноку. Сєго чародїйного ліку уживав він, як єго коло сєрця млоїло, або яка зґага пєкла, і сєй лік від-нимав євє слабости, мов який чудєсний бальзам-єлікєєр як би ножем. Підперїзував ся Амброзій краєским поясом; а зза пояса висїла рїжкобар-вна хуєтка-шєрєньєка, бач, від табаки. При сїм пояєї був ще привязаний ножик-чєпєлик, що не-раз нашому дякови у великій пригодї єставав. Не носив він єго тому, щоб часом огню вигресати або худобині, як заслабєне, крови пустити, або ґрінку хлїба вкрїтити, але щоби було чим рїжко-табакирку відоткати, як часом затисєне ся та жи-вотворящому порошкови протвїр-продуху зробити.

Чоботи носив він довгі, аж по-верх колїна. Одна волова шкїра лєдвї на дві пари вистарча-ла. Було у вечер як почне онучи з нїг розвива-ти, то гадавбиєсь, що яку дитину з пєленок роз-виває. Що суботи мастив він їх догтем, щоби бач не давили дяківєских нїжок. На обцєсах ули-кувались такі підкївки, що як би старі славні Запорожці з моґил повєтавали, то певно-б тих велєтєв злякали ся... бо з дяківєских двох підков, певно можна було пару коний на передні ноги підкувати. Я сих підков стерїг ся наче огню, наче яких лютих гаснїдів, бо щоб лиш раз тобї дяк ними на ногу наступив, то вєже доволі тобї до самої смерти. Мїг він сєбї й лїпшу одїж єсправити, та лиш у такїй було єму любо ходити.

Дяк наш носив коротке волосє і голи в бо-роду; лиш вуси пильнував, наче око в голові. Старий Гаврило Морошан, жовїр з часів цїсаря

Так оповїдав мені старий Сергїй про сва-танє і весїє свого брата. Амброзій жив з сво-єю жіночкою в згодї, як Бог приказав. Та не довго він нею навтїшив ся. Пять літ по весїлю Пєлагїя попросала ся з сїм сьвїтом, і так наш Амброзій став вдівцем. Не дбав він опїєся нї про що. Газдївєство, що Пєлагїя покїйна так гар-но провадила, опустїло; що покїйниця придбала, те все марнувало ся, а наш Амброзій сидїв лиш в садочку та пильнував єго як своє око.

Видав я на сьвїті всїляких людей, а дру-гого такого, як Амброзій став по смерти своєї Пєлагїї, певно не легко прийшло-б найти і на цілїм сьвїті.

Досить чудним виглядав він і в своїй по-ставі, і в своїх привичках, закїль ще ожєнив ся, а опїєся, та ще бїльєше по смерти жінки, став він єсправдїшним чудовищєм. Чи в літі, чи в зи-мі, не скидав він своєї баранкової шуби, хоч го-лубє єнятиньєскє сукно вєже зовєїм зрєшетїло. З баранових ємушкїв лишила ся тїльки гола шкї-ра, що й бубєн можна-б натягнути. та хіба лиш дєсь-недєсь стирчачі волосочкї приґадували, що

стали, що я не в силі був видерти ся з пазорів банкових.

Але банок все таки не був би знищив мое поле і не виганяв би мене нині з хати, коли-б не трапив ся був хто инший, гірший від банку а ним є наш пан-отчик Хризантій Зеленчук. Видячи мене замотаного з банком, задумав використати мою біду, але для себе, чого я по ній ніколи не сподівався. Ото взяв мене на службу до себе і обіцяв мені, що коли я ему буду служити і в кождім ділі помагати, так він мене вийме з рук банкових і тим самим допоможе мені з біди вийти. І я згодив ся на таку раду дякуючи Богу встачаючи і лягаючи, що зіслав для мене і для моєї родини такого спасителя. Став я служити у панотця Зеленчука і служив вірно цілий рік; свою роботу покидав, а спішив до панотця. А підчас его дисциплінарного доходження з громадою, я ночами не спав, хоть в день гарував, а ходив по селі і збрав людей і підписи, котрі би за ним і на его сторону добре свідчили.

І чогож я дочекав ся за мою гірку у панотця Зеленчука цілорічну працю? Ото того дочекав ся, що не дав мені ані шельога за мою гірку працю а до того виганяє мене тепер з хати. І панотець Зеленчук, правда, додержав слова свого — пішов в осени (1896) до банку і заплатив банок, але заплатив для себе, бо в пару неділь пустив на ліцитацію ціле мое убоге майно, котре при ліцитації купив для себе за 350 зр. і загрозив мені, що коли в короткім часі не заплачу ему, то вижене мене з хати. Я увидів себе пронавшим в руках панотця і став ратувати ся, але після его поради.

Ото продав він мое поле і гроші свої вже відобрав, а тепер ще не дає мені дихати, виганяє мене з того посліднього кусника землі, до котрого по правді сказавши правда не має, бо гроші свої, які дав до банку, відобрав собі за мое поле. Не помогла мені ні просьба ні плач; спровадив панотець Зеленчук дня 14-го лютого с. м. комісію судову і тая віддала ему мій послідний кусник землі з хатиною в посідане. І що-ж я тепер зроблю? де подію ся з своїми дрібними діточками? Чого-ж хоче панотець Зеленчук від мене, коли він свої гроші вже за по-

Франца, що суботи втішно шкандибав до дяка на „власи-стрєженіє і брадо-голеніє,“ як се сам дяк називав, бо після сего ждала его все чарка горівки і кілька денарів на папушу молдавського тютюну. А що більше старому Гаврилови треба? Щоби горівка та тютюн, то він би й самого люциєра стриг і голів.

Чоло нашого дяка було низьке, знак тому, що в его голові не багато гмузду було, а під ним сияли сині, сказати можна, красні очі.

Ніс був найкумеднішою частию цілого дяківського лица. Для него тримав він ту грізну зброю в безодних кишнях у своїй камизельці. Як вложити окуляри на свій великанський, набресклий носик, як поухає в него гірчицею запровленої табаки, як стане пчихати і сікати ся, то чоловік чогось его аж жахає ся.

Під тим носиком стирчали дяківські вуси, наче кольці в їжака. Зуби дяківські були такі наче варениці, — не знаю, чи від сніву, чи від якого лиха.

Оттакий то був наш дяк Амброзій Остапкевич. Він ще й нині дякує при долішній церкві во славу Божию в тій самій шубі і в тім капелюсі кастровім, лиш погнув ся троха під тягарем шістьдесять-літньої старости.

де відобрав? За що виганяє мене з хати і через то кривдять разом шестеро душ? Пропу прото як найповгорнійше св. Консисторію о пораду і ласкаву поміч, бо нині-завтра буду сидіти під чужим плотом з своєю жінкою і дрібними діточками. Коли світла Консисторія не зволить вглянути в сю справу як найскорше і не повітримає панотця Хр. Зеленчука від вопіючої до неба кривди, то я з жінкою і діточками не маю чого жити на сїм божім світлі а Бог Всевишній най судить потім мене по святій Своїй волі.

Крещатик, дня 24-го серпня 1897.

Василь Червоняк.

Так я написав до Консисторії, але відповіди не дістав. І в кого тепер бідному та темному мужикови шукати поради, коли з ним панотець так поступає?

Василь Червоняк з Крещатика.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 7. вересня 1897.

Конкурс розписаний на посаду учителя при 4-кл. школі в Садагурі з німецькою і рускою викладавкою мовою. Речинець до 30-го вересня с. р.

При міській школі на улиці двірцевій в Чернівцях іменовано п. Тересу Бораш і Емілію Кухарську учительками-помічницями.

Хор руских академиків устроює дня 9-го с. м. концерт в Перемшлї. По концерті не відбудуть ся танці, як то спочатку було заповіджено.

VI. З'їзд руско-української радикальної партії відбуде ся у Львові 19, 20, 21 вересня, в неділю, понеділок і вівторок. Програма з'їзду: 1. Отворене з'їзду. 2. Вибір президії і комісії. 3. Справоздання з радикального руху в повітах. 4. Поділ Галичини. Референти: тов. др. Е. Левіцький і Юліян Бачинський. 5. Поправа господарки по громадах. Референт др. Данилович. 6. Примусові спілки господарекі. Реф. тов. др. Данилович і М. Новаковекій. 7. Викупи панських ґрунтів. Референт тов. др. Ів. Фрапко. 8. Страйки по громадах. Реф. тов. Вячеслав Будзиновскій. 9. Ювілей знесення напцини. Реф. тов. Юліян Бачинський. 10. Парламентарна і партійна тактика. Реф. тов. др. Роман Яросевич. 11. Організація радикальної партії. Реф. тов. др. Франко і др. Трильовекій. 12. Внески делегатів. При сій нагоді читаємо в „Громадскім Голосі“ такий проклик: Товариші! З кожного повіту повинні явити ся делегати. Кождий делегат повинен над тими точками застановити ся. На з'їзді по бесіді кожного референта можна буде забирати голос кождому делегатові і говорити свою гадку. Коли би хто з делегатів мав свої внески в певних справах, нехай надішле їх на письмі до редакції „Громадского Голосу.“ Конечно річню є, щоби подати до „Громадского Голосу“ найдальше до 15-го вересня, чи прийдуть делегати, щоби можна для них постарати ся о вигідне уміщене. Делегатів мають вибрати довірочні збори і дати їм повномочіє від себе. На з'їзді можуть бути і гості, але ті не будуть голосувати. — Товариші! Наш з'їзд, то хлопська рада державна. Що там ухвалимо, то постараємо ся виконати, о тім говорити будемо і в радї державній і в нашім краю. Тож не засипляйте справи! Зі всіх сторін, з кожного кута, де загостила радикальна гадка, нехай спішуть делегати на велику нашу нараду! Шлючи всім товаришам сердечний привіт, кличемо з повної груди: Най живе руско-українська радикальна партія! *Центральний заряд.*

Наука для Русинів. „Рускі громади в рускій Галичині показують дуже мало енергії в обороні своїх народних прав і свого языка. Їх урядовим языком є в переважній часті язык

польскій, хоч на засіданях рад громадских наради відбувають ся звичайно по руски. В польскім язичі відбуває ся кореспонденція з політичними властями і з властями автономічними. Написи на урядах громадских, на школах народних, на придорожних стовпах і на таблицях граничних часто стрічає ся лише в язичі польскім, рідше в обох краєвих языках, а хйба лише в іконово в самім тільки язичі рускім, значить в язичі населєня, котре з них користає майже тільки само одно. До наданя руским селам в Галичині зверхного характеру руского не треба жадного нового закону, а тільки дрібки доброї волі і енергії із сторони мешканців і зверхностей громадских.“

Оттаку науку дає нам... краківекій Czasa в ч. 200 в дописи з Тішина! Правда, що там бесіда не о руских громадах в рускій Галичині, тільки о польских громадах на Шлеску; але врешті наведений повисше уступ є вірним перекладом з Czasa-у. Той уступ дасть ся також дуже добре приложити і до буковинських Русинів. Не самі Німці, але й Русини та Волохи помагають німечити наш край.

Клеветники проповідниками моральности. Buk. Post не вдоволяє ся, що в Буковині вже двічі з кругів учительских, отже від наочних свідків, учасників конференцій в Вижницї і Кіцмані, сконстатовано, що Buk. Post, а за нею „Buk. Відомости“ і „Buk. Rundschau,“ списали свідомо і з розмислом клевети, мов то п. інспектор Омелян Попович виступав проти німецької мови, приневольовав учителів до датків на „Народний Дім“ і піддав гадку протесту проти накидування Buk. päd. Blätter. В передпосліднім числі піддержує орган румунізаторско-кацапської лжи і клевети на Русинів вже лиш першу брїхню; бо думає тим подражнити Німців; що-ж до складок, то вже лиш відчуває „моральне“ обурєне, що они були хоч би й без відомости котрого будь з тих Русинів, котрим би Мортко з наказу свого барона і его Іванка хотів причепити латку, а про третю справу вже зовсім мовчить. Записуємо се не задля полеміки, бо з бандитами она не можлива, а тільки в інтересї чести руского учительства, на котрого інформації клеветники покликають ся, щоби то в тій ціли, щоби „боронити руске учительство від здирства.“ Клевету дотично німецької мови збиває, як з Вижницї довідуємо ся, зовсім не двозначно протокол конференції виготовлений ще перед-напастями клеветників. Сей протокол доказує, що п. Попович про німецьку мову і не згадував, а спімнув тільки про те, що з вільних тематів був лиш один руский, коли після розпорядження краєвої ради обовязана четвертина учителів що року вирабляти по одному тематови вільного вибору в мові викладавкій дотичної школи, отже і по руски. Що-ж до складок на рускі (не рускі) ціли відповіли самі учителі, що вже від кількох років, а особливо від тогї дної конференції, при котрій не був п. проф. і інспектор Омелян Попович, у Вижницї, Кіцмані і Чернівцях з власного почину жертвували, що хто міг. А що клеветникам не ходить о оборону учительства, як кажуть, від „здірства,“ на се найліпший доказ не тільки складки учителів-Волохів на їх буреу і товариства, а й факт, що інспектор черновецького заміского повіту Жанковекій **особисто**, ба й друкованими з его підписом відзивали в Buk. päd. Blätter збирає складки від учителів, навіть від Русинів, на стінендію румунізатора Іконескула, на що „Post“, „Відомости“ і „Rundschau“ доси й раз не гавкнули. Сим клеветникам розходить ся протє о щось инше; їх пече вогнем кождий поступ рускої справи на Буковині, отже і кождий сотик жертвований на ціли наших товариств, що мають задачу противну як раз румунізатор-

рам, кацанам і жидівским павкам. Головно-ж рада би ся триголова гидра виперти кожного щирого Русина з вилітлого місця і веунути туди свого запродаця. Та, славити Господа, міродайні сфери переконані давно вже о брехливости мітрофорів і баронів, не то їх наймитів-жидків та запродаців-кацанів або льокаїв-Іванків.

Католицький костел місцем польської агітації. В останнім числі Buk. Post читаємо таку новинку: На вежі рим.-кат. костела в Садагурі вивішено минулої неділі червоно-білу хоругву і она доси ще висить одинока на далеку околицю. Чи Садагура лежить в королівстві Польщі? чи рим. кат. віроісповідане стало польско-національне, що в Австрії важуть ся з виключенем кожної пиншої окраси убрати дім божий в польско-національні барви?! Ще-ж Садагура належить до Буковини і на шасте ще не сполучена з Галичиною. По що-ж отже та — припускаємо — з непорядности і глупоти окраса дому Божого, котрий найменше надає ся для національних або політичних демонстрацій?

З румунського консулату. З Букарешту доносять, що румунського консула в Чернівцях Стаматіядого мають покликати в найближшій часі на више становище.

Про кс. Стояловського доносить одна краківська газета, що папа римський зніс его виключене з католицької церкви.

Страшна смерть. Півтретя-літний Доминик Касян грав ся в пятницю на залізничім шляху коло Чагра. В тім надіхав поїзд і покалічив дитину так сильно в голову, що она померла. З голови виступив весь мозок. Хоч машиніст старав ся здержати поїзд, він таки не міг оминати того нещастя.

Телеграми „Буковини“.

З дня 7-го вересня 1897 року.

Сольногород. Намістник Сольногороду граф Тун Гогенштайн помер нині.

Хеб. З причини арештованя редактора Гофера відбули ся ту вчера вечером демонстрації. Поліції повело ся розігнати демонстрантів, звичайно самих недоростків, котрі щораз збирали ся.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніци

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатю до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публиці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвотною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ТУРЕЦКА ПАРНЯ.

Маю честь повідомити Високоповажану Публику, що я зную

ТУРЕЦКУ ПАРНЮ,

яку маю під своїм зарядом, цілком відновив у всіх її відділах; справив інгальційний апарат, завів електричне світло і постарав ся о всі потрібні вигоди.

Отворене наступило 1-го вересня 1897.

Дякуючи за дотеперішню довіре до мого заряду і закладу, прошу Впв. Публику і на дальше о таке саме довіре та остаюсь

з глибоким поважанем
Л. Каліхштайн,
управитель парні.

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і принимати з осторожністю лише флашки зі значим знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальошів і черевиків до снігу.

Кальоші
легкі, 75 грамів.
для мужчин 1'90
" панв 1'65

Високі і низькі Кальоші,
з задю витаті для шп. офіцерів.
Великий вибір
ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ
для мужчин і женцин, дівчат і хлопців.

Най-но-війші!
черевики для гімнастики з гуми.
а 1-10
Кальоші для дітей, навіть однолітних.

10% рабату!!
даємо лише ми від ціи за біле др-а Єгера після ціинника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1'58 зр.

ЧЕРЕВИКИ
для мужчин, шкіряні, з гумою, . . . 2'50 зр.— 6'— зр.
" хлопців " 2'50 " — 5'— "
" дам, " 2'35 " — 6'— "
" " до шнурованя " 3'98 " — 7'— "
" " до зацілюваня " 1'75 " — 2'10 "
" " лякерки, мешти з шпангою 1'35 " — 1'55 "
" з козячої шкіри, мешти 1'85 " — 3'— "
" дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1'10 " — 2'10 "
" дитий " 3'— " — 4'25 "

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімнастикованя!

Найновійші Краватки
вузли, мали, Левалієла до вязаня,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacè,
з оленя шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД
правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад **ЦИЛІНДРІВ і кляків,**
з фабр. Мессера і Сп.

Одинокий склад з фабрики **І. ГІГЛЯ і Синів**
в **Найтішайні КАПЕЛЮХІВ**
для мужчин, тверді, чорної і пиншої барви, почавши від 1'18 зр., для мужч., тирольскі від 1'18—2'28 " хлопців тироль. від 0'78—1'18 " дитий капелюшки моряків брові в різних барвах, від 1'98.

ПАРАСОЛІ
з зе-ліз-ними руч-ками ми
з чистого шовку від 3'— — 6'— на-пів зі " 1'38 — 1'98. з чистого вовни " 1'58 — 2'18. на-пів з вовни " 0'98 — 1'58. з англійскими деревляними ручками від 0'75 — 1'90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ
полотняних.
найновійші англійскі **ПАЛИЧКИ.**

Величезний вибір **БІЛЯ**
для мужчин, гладке від 1'10 поч. з фалдами " 1'38 " гафтоване " 1'58 "

КАЛІСОНИ
з найліпшого Grad-полотна, французеского крою від 0'98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в інших барвах, від 0'18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,
12 штук від 0'80 — 1'10.
ПОНЧОХИ
від 1'50 — 3'—.

КОВНІРИ і МАНШЕТИ
Маншети, I. сорти, почвірні, 6 штук 1'80.
Маншети, II. сорти, почвірні, 6 штук 1'50.
Ковніри I. сорти, почвірні, 6 штук 1'05.
Ковніри II. сорти, почвірні, 6 штук 0'90.
Ковніри для хлопців
6 штук 0'80.

